

Raportul final de monitorizare a referendumului republican constituțional din 5 septembrie 2010

6 Octombrie 2010, Asociația Promo-LEX a lansat [raportul final de monitorizare a referendumului republican constituțional din 5 septembrie 2010](#).

Efortul Promo-LEX de monitorizare a referendumului republican constituțional din 5 septembrie s-a desfășurat în perioada 7 iulie-10 septembrie 2010. Constatările misiunii de monitorizare se bazează pe observarea directă a procesului electoral, efectuată de către o rețea de 42 de observatori pe termen lung, în toate raioanele țării. La monitorizarea nemijlocită în ziua scrutinului au fost antrenați 300 de observatori pe termen scurt, repartizați la secțiile de votare selectate dintr-un eșantion reprezentativ la nivel național.

În Raportul final de monitorizare sunt reflectate constatările și recomandările elaborate în perioada pre-electorală, electorală și în ziua propriu-zisă a desfășurării referendumului constituțional.

În perioada monitorizării, observatorii Promo-LEX au constatat că administrațiile electorală și publică erau pregătite în mod satisfăcător pentru a-și exercita atribuțiile legate de scrutin. În rezultatul observărilor, nu au fost constatate cazuri de discriminare a participanților electorali sau a

alegătorilor de către administrația publică sau electorală. Totuși, alegătorii din regiunea transnistreană s-au aflat în condiții defavorizante pentru a-și exercita dreptul de vot.

La referendum, observatorii au constatat un nivel mult mai redus de solicitări pentru includerea în listele pentru votarea cu urnele mobile de vot.

Efortul de monitorizare Promo-LEX a constatat anumite deficiențe referitoare la cadrul normativ electoral adoptat în perioada pre-electorală, acesta conținând prevederi neconforme Codului Electoral în vigoare. Neajunsuri au fost înregistrate în procesul de organizare a scrutinului, atât din cauza deficiențelor, cât și a modului necorespunzător de implementare și respectare a Programului electoral stabilit de CEC. Probleme au fost observate în procesul de întocmire, publicare și verificare a listelor electorale și expedierea invitațiilor către alegători. Neajunsuri au fost observate la constituirea și amenajarea corespunzătoare a birourile secțiilor de votare (BESV). Obiecții au fost formulate și cu privire la nivelul de instruire și activitatea în ziua scrutinului a reprezentanților BESV din mai multe localități.

Două partide politice reprezentate în Parlament au eșuat în a delega reprezentanți în organele electorale de nivelul unu și doi. În acest fel organele electorale au fost constituite doar de partidele politice „majoritare” și după caz cu aportul administrației publice locale.

Un număr de partide și organizații social-politice înregistrate oficial de CEC în calitate de participanți la referendum au prezentat administrației electorale rapoarte financiare incomplete și cu întârziere. Aproape jumătate din participanți au eșuat să prezinte CEC rapoartele financiare în termenii stabiliți. La rândul său, CEC a întreprins puține măsuri de verificare a datelor prezentate de către participanți în rapoartele financiare. A fost constatată o atitudine ignorantă din partea participanților electorali față

de Codul de conduită.

De asemenea, observatorii Promo-LEX au constatat multiple cazuri, dar îngrijorătoare, de influență abuzivă asupra alegătorilor, în special în ziua votării. Observatorii au semnalat exercitarea de influență asupra alegătorilor din partea reprezentanților unor instituții publice, administrația publică locală și universități. Cazuri de intimidări au fost constatate și în raport cu alegătorii din regiunea transnistreană, care au fost împiedicați de reprezentanții administrației de la Tiraspol să-și exercite dreptul de vot. Observatorii au constatat câteva cazuri când participanții au făcut donații financiare alegătorilor sau instituțiilor, în context electoral.

Efortul de monitorizare Promo-LEX a constatat cazuri de implicare în campania electorală a reprezentanților APL în favoarea anumitor participanți electorali, acțiuni de boicotare și obstrucționare a procesului electoral de către anumiți participanți și reprezentanți ai administrației publice locale. Astfel de activități au fost pronunțate în ziua votării.

Au fost evidențiate cazuri de utilizare abuzivă a afișajului electoral de către mai mulți participanți electorali, inclusiv din cauza curențelor în cadrul normativ electoral.

Printre tendințele pozitive se numără faptul că majoritatea misiunilor diplomatice ale Republicii Moldova au publicat pe paginile sale web informația despre Referendum și procesul de votare.

Printre principalele recomandări formulate de misiunea de monitorizare Promo-LEX se numără necesitatea elaborării unor mecanisme funcționale pentru implementarea corespunzătoare a cadrului normativ electoral de către administrația locală și cea electorală. Este necesară introducerea unor mecanisme suplimentare în

vederea îmbunătățirii calității raportării financiare și crearea unor condiții favorabile pentru exercitarea votului pe întregul teritoriu național, cu aplicarea unor sancțiuni pentru administrațiile publice care lezează acest drept.

Constatările și recomandările Efortului de monitorizare Promo-LEX sunt formulate cu bună credință și urmăresc scopul îmbunătățirii procesului electoral.

Acest proiect este susținut financiar și tehnic de către Organizația pentru Securitate și Cooperare în Europa (OSCE), Ambasada Statelor Unite ale Americii în Moldova, Fundația Est-Europeană din resursele acordate de Agenția Suedeză pentru Dezvoltare și Cooperare Internațională (Sida/Asdi), Ministerul Afacerilor Externe al Danemarcei, Fondului Național pentru Democrație (NED), Agenția Statelor Unite pentru Dezvoltare Internațională (USAID) prin intermediul Fundației Eurasia. Opiniile exprimate în raport aparțin autorilor și nu reflectă neapărat punctul de vedere al finanțatorilor.

Varianta integrală a raportului în limba română, este disponibilă [aici](#).

Nota: pentru informații suplimentare contactați Departamentul Juridic Promo-LEX, Pavel Postica, tel. 211622.